

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

รายงานสถานการณ์
และการดำเนินงานป้องกัน
และปราบปรามการค้ามนุษย์
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕

ประเทศไทย มุ่งมั่น
ต่อต้านการค้ามนุษย์

Ending Human Trafficking

Stop Human Trafficking

รายงานสถานการณ์และการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

สถานการณ์การค้ามนุษย์

นายกรัฐมนตรีได้กำหนดให้การต่อต้านการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติ เพราะเห็นว่าการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเร่งรัดให้มีการป้องกันและปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง ซึ่งในการดำเนินงาน ประเทศไทยได้ยึดถือและปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รวมทั้งพันธกรณีต่าง ๆ และให้ความสำคัญของแรงงานที่ทำงานในทุกภาคการผลิต ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะแรงงานไร้ฝีมือทั้งแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าว นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาการค้ามนุษย์โดยใช้หลักนิติธรรมเป็นหลักประกันความมั่นคงว่า ทุกกลุ่มที่มีความเสี่ยงหรือความเปราะบางจะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

ในช่วงปี ๒๕๕๕ พบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ดังนี้

๑. ผู้เสียหายคนไทยทั้งที่เกิดเหตุในประเทศและต่างประเทศ

๒. ผู้เสียหายต่างด้าวที่เกิดเหตุในประเทศไทยทั้งที่เข้าเมืองถูกต้องและไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

กระบวนการคัดแยกผู้เสียหายเกิดขึ้นทันทีที่เข้าไปช่วยเหลือ เช่น กรณีเหตุเกิดในต่างประเทศ เจ้าหน้าที่สถานทูต/สถานกงสุลไทยในต่างประเทศจะคัดแยกคนไทยที่เป็นผู้เสียหายหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นผู้เสียหายเพื่อดำเนินการส่งกลับประเทศไทย ซึ่งพนักงานสอบสวนและ

นักสังคมสงเคราะห์จะไปปรับตัวที่สนามบินและสอบข้อเท็จจริงอีกครั้ง เพื่อจะได้ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดและให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายต่อไป ส่วนกรณีเหตุเกิดในประเทศไทยจะมีการคัดแยกผู้เสียหายโดยทีมสหวิชาชีพในพื้นที่ รวมทั้งการสอบข้อเท็จจริงจากพนักงานสอบสวน ก่อนส่งผู้เสียหายเข้ารับการคุ้มครองในหน่วยงานคุ้มครองช่วยเหลือของภาครัฐ ตามความสมัครใจ

นายกรัฐมนตรีแถลงในการประชุมสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ ครั้งที่ ๖๗ เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕ ณ นครนิวยอร์กว่า ".....one of the worst form of human indignity is human trafficking. I consider this as a matter of national priority and am fully committed to eliminating this inhumane exploitation." และประกาศในการประชุมคณะกรรมการตำรวจแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๕ ว่า "ขอให้เร่งรัดปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง"

ในปีที่ผ่านมา มีคนไทยที่คาดว่าจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และส่งกลับประเทศไทย จำนวน ๘๕ คน จาก ๗ ประเทศ โดยมาจากประเทศมาเลเซียมากที่สุด รองลงมาเป็นประเทศบาห์เรน ตามตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ จำนวนคนไทยที่คาดว่าจะเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปี ๒๕๕๕ จำแนกตามประเทศ
ปลายทาง

ประเทศปลายทาง	รูปแบบ	เพศ	
		หญิง	ชาย
๑. บาห์เรน	ค้าประเวณี	๒๐	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-
๒. บรูไน	ค้าประเวณี	๓	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-
๓. อินโดนีเซีย	ค้าประเวณี	๗	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๒
๔. มาเลเซีย	ค้าประเวณี	๑๓	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๒๖
๕. ฟิลิปปินส์	ค้าประเวณี	๓	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-
๖. อินเดีย	ค้าประเวณี	๑๐	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-
๗. จีน	ค้าประเวณี	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๑
รวมทั้งสิ้น	๘๕ คน	๕๖ คน	๒๙ คน

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล)

สำหรับผู้เสียหายทั้งคนไทยจากการส่งกลับมาจากต่างประเทศ และคนไทยที่เกิดเหตุในประเทศไทย รวมทั้งคนต่างด้าวที่เข้าเมืองถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมาย รวมทั้งสิ้น ๖๒๕ คน ผู้เสียหายเหล่านี้ ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ถูกแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี และผู้เสียหายที่มีอายุ ๑๘ ปีขึ้นไป ถูกแสวงหาประโยชน์จากการบังคับใช้แรงงาน/บริการ

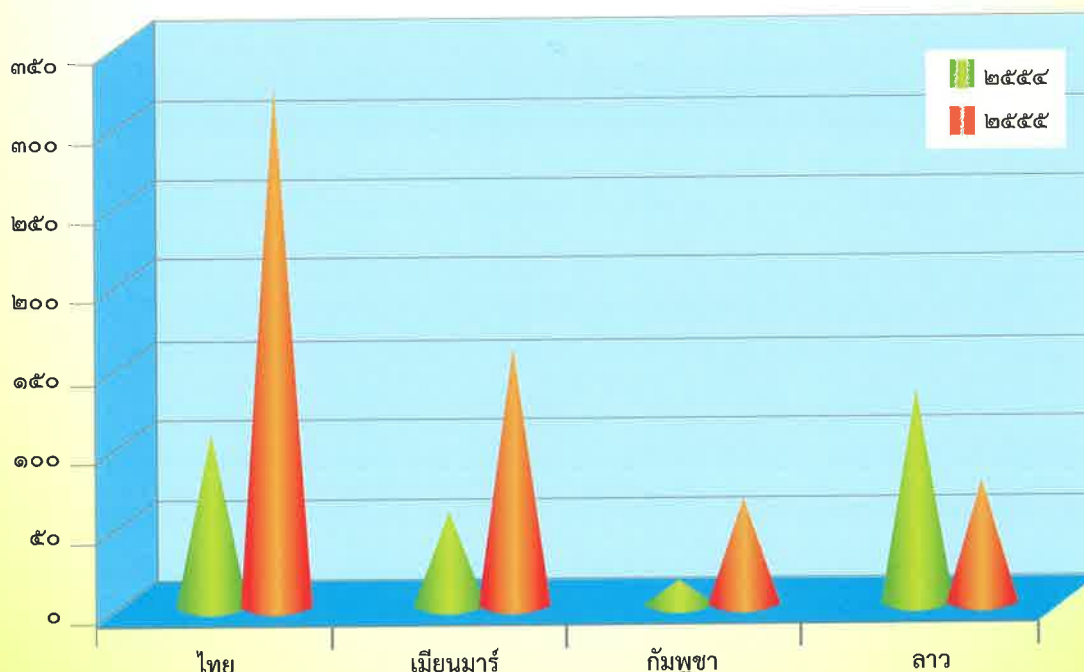
ในปีนี้ พบผู้เสียหายมีจำนวนมากที่สุด จากรูปแบบการบังคับค้าประเวณี ส่วนผู้เสียหายมีจำนวนน้อยที่สุดจากรูปแบบการนำคนขอทาน ตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ จำแนกตามรูปแบบและสัญชาติ
(หน่วย : คน)

ปี	รูปแบบ/อายุ						สัญชาติ					รวม
	ค้าประเวณี		ขอทาน		บังคับใช้แรงงาน		ไทย	เมียนมาร์	กัมพูชา	ลาว	อื่นๆ	
	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘ ปี ขึ้นไป	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘ ปี ขึ้นไป	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘ ปี ขึ้นไป						
๒๕๕๔	๑๐๘	๙๗	๕	-	๘	๕๗	๖๖	๕๗	๑๕	๑๒๕	๑๖	๒๗๙
๒๕๕๕	๓๒๔	๑๒๒	๕๒	๕	๕๐	๗๒	๓๒๔	๑๕๙	๖๓	๗๓	๖	๖๒๕

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

แผนภาพที่ ๑ เปรียบเทียบจำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ จำแนกตามสัญชาติ

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้เสียหายจำนวนหนึ่งที่ไม่ขอเข้ารับการคุ้มครองในหน่วยงานคุ้มครองช่วยเหลือทั้งของทางราชการและเอกชน และไม่ขอรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย รวมทั้งไม่ประสงค์จะดำเนินคดี ด้วยเหตุผลว่าอยากกลับบ้าน อยากเริ่มชีวิตใหม่ และไม่ต้องการขึ้นศาล ผู้ที่ไม่ประสงค์ดำเนินคดี ส่วนใหญ่เป็นผู้เสียหายคนไทยในต่างประเทศซึ่งได้รับความช่วยเหลือส่งกลับประเทศไทยจากสถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลใหญ่ และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)

สำหรับการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พบว่า ในปีนี้มีคดีทั้งสิ้น ๓๐๗ คดี ในจำนวนนี้เป็นคดีพิเศษ ๒ คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี รองลงมาเป็นรูปแบบการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ และรูปแบบการนำคนมาขอทาน ตามลำดับเช่นเดียวกับปีที่แล้ว ตามตารางที่ ๓

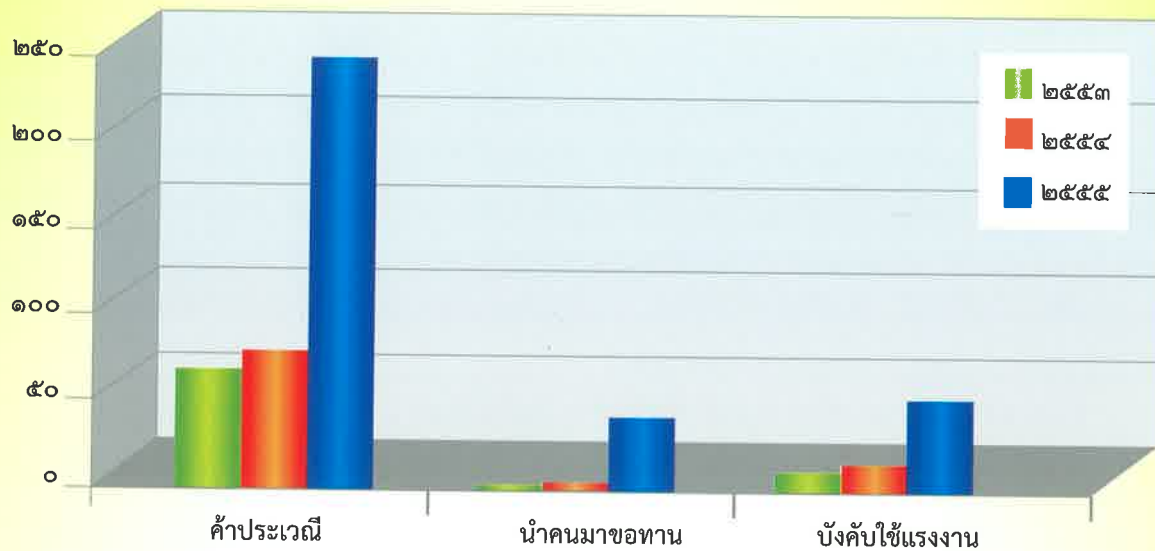
ตารางที่ ๓ จำนวนคดีค้ามนุษย์ ในปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕ จำแนกตามประเภทการกระทำความผิด

ประเภทคดี	แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี	แสวงหาประโยชน์ทางเพศในรูปแบบอื่น	นำคนมาขอทาน	บังคับใช้แรงงานหรือบริการ	ผลิตหรือเผยแพร่วัตถุหรือสื่อลามก	เอาคนลงเป็นทาส	บังคับใช้แรงงานหรือบริการ	การอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน อันเป็นการขูดรีดบุคคล	รวม (คดี)
ปี ๒๕๕๑	๒๐	-	๙	-	-	-	๑๓	-	๔๒
ปี ๒๕๕๒	๕๘	๑	๖	-	-	๔	๒๗	๑	๙๗
ปี ๒๕๕๓	๕๘	-	๒	-	-	-	๑๐	-	๗๐
ปี ๒๕๕๔	๖๗	-	๓	-	-	-	๑๓	-	๘๓
ปี ๒๕๕๕	๒๒๗	-	๓๖	-	-	-	๔๔	-	๓๐๗
รวม	๔๓๐	๑	๕๖	-	-	๔	๑๐๗	๑	๕๙๙

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ (มีคดีพิเศษเฉพาะปี ๒๕๕๕ จำนวน ๒ คดี)

อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบคดีค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นระหว่างปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่า มีจำนวนคดีเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยเฉพาะในปี ๒๕๕๕ มีจำนวนมากถึง ๓๐๗ คดี เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีนโยบายปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง และให้ทุกหน่วยงานในสังกัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตรวจตราพื้นที่เสี่ยงอย่างเข้มงวด อย่างน้อยเดือนละ ๑๕ ครั้ง และอบรมเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในการป้องกันพื้นที่เสี่ยงและบุคคลกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดี จึงมีการดำเนินคดีสูงขึ้นในทุกรูปแบบของการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ โดยเฉพาะจากการค้าประเวณีซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างเด่นชัด ตามแผนภาพที่ ๒

แผนภาพที่ ๒ เปรียบเทียบคดีค้ามนุษย์ปี ๒๕๕๓-๒๕๕๕ จำแนกตามรูปแบบการค้ามนุษย์

นอกจากนี้ ผลสำเร็จประการหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ คือ การมอบนโยบายของรัฐบาลให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยในเดือนธันวาคม ๒๕๕๕ เป็นเดือนที่มีการจับกุมการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ สูงสุด จำนวน ๑๔๙ คดี ได้ผู้ต้องหาจำนวน ๑๗๖ คน ซึ่งมีคดีที่ผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวน ๑ คดี สำหรับผู้ต้องหาส่วนใหญ่เป็นคนไทย เมียนมาร์ และกัมพูชา ตามลำดับ ตามตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ จำนวนผู้กระทำความผิดคดีค้ามนุษย์ จำแนกตามรูปแบบการค้ามนุษย์ สัญชาติ และเพศ

รูปแบบ	จำนวนผู้ต้องหาทั้งหมด	เพศ		สัญชาติ (ประเทศภูมิสำเนา)				
		หญิง	ชาย	ไทย	ลาว	เมียนมาร์	กัมพูชา	อื่น ๆ
แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี	๓๑๑	๑๗๙	๑๓๒	๒๗๕	๑๐	๑๒	๑	๑๓
บังคับใช้แรงงานหรือบริการ	๖๖	๒๘	๓๘	๔๑	๑	๑๕	๗	๒
นำคนมาขอทาน	๔๖	๓๐	๑๖	๑๐	-	๕	๓๑	๐
รวม	๔๒๓	๒๓๗	๑๘๖	๓๒๖	๑๑	๓๒	๓๙	๑๕

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ประเทศไทยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มกำลังในการป้องกันและปราบปรามการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย เพราะคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และอาจถูกพาผ่านประเทศไทยเพื่อเข้าไปยังประเทศอื่น สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองจึงได้เพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ออกจากบุคคลต่างด้าวที่ถูกส่งมายังสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ก่อนทำการผลักดันส่งกลับ โดยให้ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด หรือด่านตรวจคนเข้าเมืองที่มีห้องกัก ที่ได้รับตัวคนต่างด้าวไว้ในโอกาสแรก ให้ทำการสัมภาษณ์คัดแยกตามแบบฟอร์มการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยร่วมกับองค์กรเอกชน เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และล่ามในพื้นที่ ทำการสัมภาษณ์คัดแยกในโอกาสแรกที่คนต่างด้าวนั้นมาถึงที่ทำการด่านตรวจคนเข้าเมือง/ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด/ห้องกัก พร้อมกับให้ความรู้เพื่อมิให้ตนเองตกเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์

ในการคัดแยกคนต่างด้าวก่อนผลักดันส่งกลับประเทศต้นทาง จำนวน ๓๙๗,๑๖๗ คน พบว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จำนวน ๕๗ คน และอีกจำนวนหนึ่งเป็นผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งต้องดำเนินคดีต่อไป เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติดให้โทษ การค้าประเวณี เป็นต้น และเป็นที่น่าสังเกตว่าในจำนวนผู้ที่จะต้องถูกผลักดัน-ส่งกลับนี้มีแรงงานต่างด้าวจากประเทศเพื่อนบ้านถูกผลักดันผ่านประเทศไทยด้วย

สำหรับการพิจารณาสิ่งฟ้องของพนักงานอัยการนั้น มิได้ส่งฟ้องทุกสำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งมายังพนักงานอัยการ เพราะบางคดีหากพนักงานอัยการเห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอ หรือพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เข้าองค์ประกอบความผิดฐานค้ามนุษย์ก็จะสั่งไม่ฟ้อง ดังนั้น สำนวนจะไม่เข้าสู่การพิจารณาในชั้นศาล และยังมีสำนวนคดีในความผิดฐานค้ามนุษย์ที่พนักงานสอบสวนส่งมายังพนักงานอัยการซึ่งเป็นสำนวนที่ยังจับกุมตัวผู้กระทำผิดไม่ได้ หรือไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด สำนวนเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถฟ้องเป็นคดีสู่การพิจารณาในชั้นศาลได้ จึงทำให้จำนวนคดีความผิดฐานค้ามนุษย์ในชั้นศาลมีจำนวนน้อยกว่าสำนวนที่พนักงานสอบสวนส่งมายังพนักงานอัยการ

ดังนั้น คดีค้ามนุษย์จำนวน ๓๐๗ คดีที่เกิดขึ้นในปีนี้ จึงอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวน จำนวน ๒๖๐ คดี อยู่ในชั้นพนักงานอัยการ จำนวน ๓๘ คดี และอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล จำนวน ๔ คดี และมีคำพิพากษาจากศาลชั้นต้นแล้ว จำนวน ๕ คดี ตามตารางที่ ๕

เจ้าหน้าที่จากทีมสหวิชาชีพเล่าว่า “จากการคัดแยกผู้เสียหายที่เป็นลูกเรือประมง บางคนไม่ประสงค์จะดำเนินคดี เพราะคิดว่าตนเองมีความผิดอยู่แล้วจากการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย จึงไม่ต้องการเกี่ยวข้องกับการดำเนินคดี และบางคนไม่ประสงค์จะดำเนินคดีเพราะหนีความผิดจากประเทศต้นทาง”

ตารางที่ ๕ สรุปผลการดำเนินคดีค้ามนุษย์ ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕

การดำเนินคดี ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕								การดำเนินคดีปี ๒๕๕๕				
จำนวน คดี	จำนวน ผู้ต้องหา (คน)	อยู่ในชั้น พนักงาน สอบสวน/ อัยการ/ (คน)	ยังไม่ ถึงที่สุด (คน)	ถึงที่สุดแล้ว (คน)				จำนวน คดี	อยู่ระหว่างดำเนินการ			คำ พิพากษา ของศาล ชั้นต้น
				อัยการ	ศาลชั้น ต้น	อุทธรณ์	ฎีกา		ชั้น พนักงาน สอบสวน	ชั้น พนักงาน อัยการ	อยู่ ระหว่าง การ พิจารณา ในชั้นศาล	
๓๑๔	๖๕๗	๒๒๒	๑๙๑	๔๔	๑๖๙	๒๑	๐	๓๐๗*	๒๖๐	๓๘	๔	๕

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ (เฉพาะปี ๒๕๕๕ เป็นคดีพิเศษ ๒ คดี)

อย่างไรก็ตาม กระบวนการดำเนินคดีส่วนใหญ่ใช้เวลามากกว่า ๑ ปี จึงมีคดีที่คั่งค้างก่อน ปี ๒๕๕๕ ยกมารวมกับคดีซึ่งรับใหม่ระหว่างปี ๒๕๕๕ โดยมีคดีในชั้นพนักงานสอบสวน ชั้นพนักงานอัยการ และชั้นศาล รายละเอียดตามตารางที่ ๖

ตารางที่ ๖ จำนวนคดีปี ๒๕๕๕ จำแนกตามขั้นตอนการดำเนินคดีชั้นพนักงานสอบสวน การพิจารณาของพนักงานอัยการ และการพิจารณาของศาล

ชั้น พนักงาน สอบสวน	การพิจารณาของพนักงานอัยการ			การพิจารณาของศาล				
	รับจาก พนักงาน สอบสวน	พนักงาน อัยการยื่น ฟ้องต่อศาล*	พนักงาน อัยการสั่งไม่ ฟ้องขอหา การค้ามนุษย์	คดีขึ้นสู่การ พิจารณาของ ศาลชั้นต้น	คดีคงอยู่ใน ระหว่างการ พิจารณาใน ศาลชั้นต้น	ศาลชั้นต้น พิพากษา	คดีขึ้นสู่การ พิจารณาของ ศาลอุทธรณ์	คดีขึ้นสู่การ พิจารณาของ ศาลฎีกา
๒๖๐	๓๘	๖๓	๔	๑๕	๕๓	๑๐	๙	๘

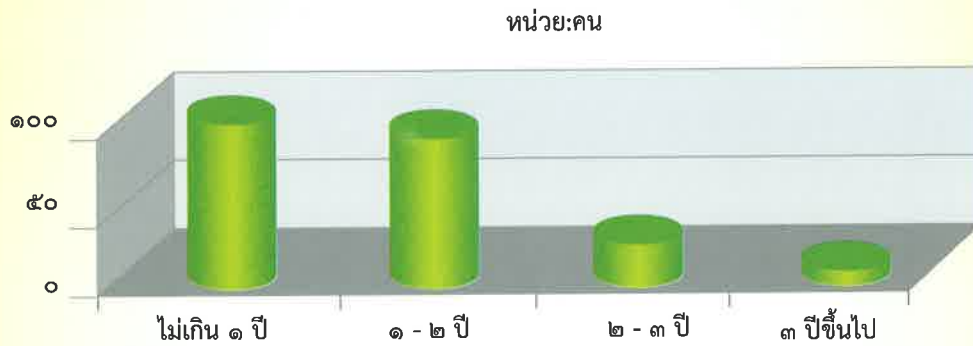
*คดีก่อนปี ๒๕๕๕ ยกมา และคดีรับมาปี ๒๕๕๕

ที่มา : สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม

ได้มีการรวบรวมสถิติระยะเวลาการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจำนวน ๒๐๐ คน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕ จากชั้นพนักงานสอบสวนถึงผลการพิจารณาของศาลชั้นต้น ใช้ระยะเวลานานที่สุด ๓ ปีขึ้นไป จำนวน ๕ คน ระยะเวลาสั้นที่สุดไม่เกิน ๑ ปี จำนวน ๙๔ คน ระยะเวลา ๑-๒ ปี จำนวน ๘๓ คน ระยะเวลา ๒-๓ ปี จำนวน ๑๘ คน ตามลำดับ ตามแผนภาพที่ ๓

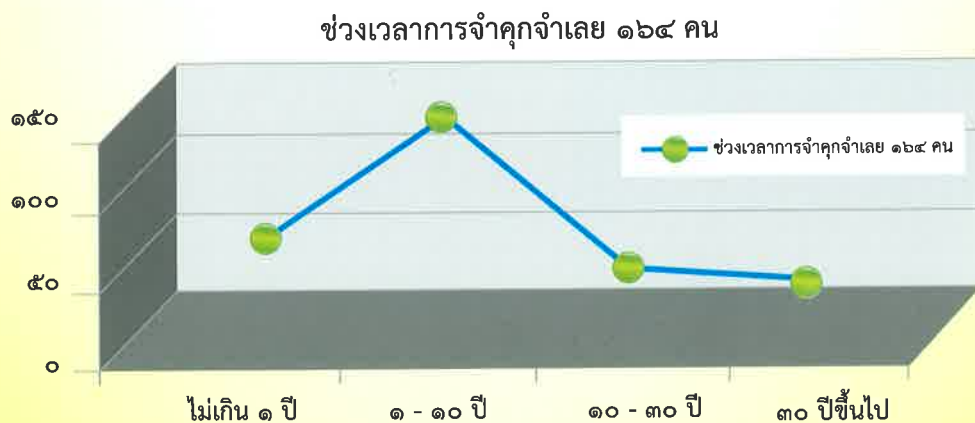
แผนภาพที่ ๓ ระยะเวลาในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ศาลชั้นต้นได้ลงโทษจำคุกผู้กระทำผิดฐานค้ามนุษย์ จากจำเลยทั้งสิ้น ๑๖๔ คน ในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕ พบว่าคำพิพากษาจำคุกสูงสุด ๓๐ ปีขึ้นไป จำเลย ๔ คน จำคุก ๑๐-๓๐ ปี จำเลย ๑๓ คน จำคุก ๑-๑๐ ปี จำเลย ๑๑๒ คน จำคุกไม่เกิน ๑ ปี จำเลย ๓๕ คน ตามลำดับ ตามแผนภาพที่ ๔

แผนภาพที่ ๔ ผลคำพิพากษาของศาลชั้นต้นที่จำคุกผู้กระทำผิด ในช่วงปี ๒๕๕๑-๒๕๕๕

ที่มา : สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผลการดำเนินงาน

ประเทศไทยมีนโยบาย ยุทธศาสตร์ และมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๕ เป็นกรอบในการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ด้วยการใช้หลักการการทำงานแบบสหวิชาชีพ และหลักการ 5Ps ซึ่งประกอบด้วย ด้านการป้องกัน (prevention) การดำเนินคดี (prosecution) การคุ้มครองช่วยเหลือ (protection) นโยบายและการขับเคลื่อน (policy) และหุ้นส่วนความร่วมมือ (partnership) ซึ่งในแต่ละปีจะมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในปี ๒๕๕๕ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมตามแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประจำปี ๒๕๕๕ รวมทั้งสิ้น ๑๐๒,๒๗๔,๒๘๐ บาท รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณแก่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จำนวน ๓๑๔,๖๙๘,๑๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้เสียหาย อาทิ ค่าก่อสร้างสถานคุ้มครอง ค่าอาหาร เครื่องใช้ประจำวัน ค่ารักษาพยาบาล การฝึกอบรม เป็นต้น

สำหรับกองทุนเพื่อการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้สนับสนุนงบประมาณแก่หน่วยงานราชการ รวมทั้งองค์กรเอกชนที่จดทะเบียนเป็นองค์กรป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อดำเนินกิจกรรมทั้งด้านการป้องกัน การดำเนินคดี การคุ้มครองช่วยเหลือ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐,๙๙๗,๐๗๗ บาท

ด้านการป้องกัน

ประเทศไทยมีสถานะของการค้ามนุษย์ทั้ง ๓ สถานะ การดำเนินงานจึงแบ่งเป็น ๓ ลักษณะ คือ

ก. การป้องกันแรงงานต่างด้าวที่มีอยู่มีให้ตกเป็นผู้เสียหายของการค้ามนุษย์

๑. กระทรวงแรงงานได้เร่งรัดกระบวนการพิสูจน์สัญชาติแรงงานต่างด้าว โดยขยายเวลาพิสูจน์สัญชาติจากวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๕ เป็นวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ พร้อมประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านให้ทราบและดำเนินการ ซึ่งมีผลที่เกิดขึ้น ดังนี้

เมียนมาร์ ได้ส่งคณะเจ้าหน้าที่เข้ามาตั้งศูนย์ในประเทศไทยเพื่อพิสูจน์สัญชาติ และออกหนังสือเดินทาง จำนวน ๘ ศูนย์ พร้อมนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มาใช้ในการพิสูจน์สัญชาติ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ เชียงราย ตาก ระนอง สมุทรสาคร สมุทรปราการ และสุราษฎร์ธานี

ลาว ได้มีหนังสือขอให้รัฐบาลไทยขยายระยะเวลาพิสูจน์สัญชาติถึงเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๖

กัมพูชา ได้จัดให้มีคณะเจ้าหน้าที่พิสูจน์สัญชาติตามภาคต่าง ๆ คือ กรุงเทพมหานคร ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก ให้ดำเนินการแล้วเสร็จในระยะเวลาที่กำหนด

ทั้งนี้ ยังมีแรงงานต่างด้าวรอพิสูจน์สัญชาติอีก ๒๖๖,๖๗๗ คน จากแรงงานต่างด้าว ๓ สัญชาติในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น ๘๘๖,๕๐๗ คน ตามตารางที่ ๗

ตารางที่ ๗ จำนวนแรงงานต่างด้าวที่รอพิสูจน์สัญชาติจำแนกตามประเทศภูมิลำเนาของแรงงาน

ประเทศภูมิลำเนา ของแรงงานต่างด้าว	ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ	รอพิสูจน์สัญชาติ	รวมแรงงานต่างด้าว ในประเทศไทย
เมียนมาร์	๕๓๗,๕๘๔	๒๗,๔๗๔	๕๖๕,๐๕๘
ลาว	-	๙๙,๐๑๙	๙๙,๐๑๙
กัมพูชา	๘๒,๒๔๖	๑๔๐,๑๘๔	๒๒๒,๔๓๐
รวม	๖๑๙,๘๓๐	๒๖๖,๖๗๗	๘๘๖,๕๐๗

ที่มา : กระทรวงแรงงาน (กรมการจัดหางาน ข้อมูล ณ วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๕)

๒. กระทรวงแรงงานได้จัดระบบล่ามสายด่วน (call center) โดยจ้างเจ้าหน้าที่ประสานงานด้านสื่อสารภาษาพม่า ประจำศูนย์ที่ส่วนกลาง สมุทรสาคร ระนอง และตาก นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ร่วมกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานยังคงความร่วมมือตามโครงการนำร่องจัดจ้างล่ามไทย-พม่า (๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ – ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕) และเพิ่มพื้นที่ให้บริการที่จังหวัดตาก เชียงราย และสมุทรสาคร จากเดิมมีเฉพาะที่จังหวัดพังงาและระนอง เพื่อให้บริการชาวเมียนมาร์และสนับสนุนบริการสายด่วน ๑๓๐๐

๓. ได้จัดการอบรมเพื่อสร้างขีดความสามารถอย่างเข้มข้นและสม่ำเสมอให้แก่พนักงานตรวจแรงงาน ด้านการป้องกัน ปราบปรามและช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน รวมทั้งปรับปรุงมาตรฐานและกระบวนการตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการและเรือประมง สำหรับสถานประกอบกิจการได้ปรับปรุงวิธีการตรวจด้วยการตรวจสอบสภาพการจ้าง สภาพการทำงานของนายจ้าง-ลูกจ้าง ความปลอดภัยในการทำงาน สวัสดิการ และตรวจการบังคับใช้แรงงาน รวมทั้งการกักขังหน่วงเหนี่ยว โดยให้ความสำคัญกับสถานประกอบกิจการที่เป็นอุตสาหกรรมกึ่ง อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล จำนวน ๔๓๔ แห่ง ซึ่งมีลูกจ้าง ๑๕,๒๖๓ คน และสถานประกอบกิจการขนาดเล็กที่มีลูกจ้างจำนวน ๑-๔๙ คน จำนวน ๔๖,๙๖๕ แห่ง มีลูกจ้าง ๕๙๙,๙๕๘ คน ซึ่งในจำนวนนี้ พบสถานประกอบกิจการ จำนวน ๑,๓๕๙ แห่ง ไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ไม่มีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์

๔. ได้ตรวจความปลอดภัยในการทำงานเชิงเทคนิคในสถานประกอบการแปรรูปอาหาร (ล้งกุ้ง) ในพื้นที่สมุทรสาครจำนวน ๒๘ แห่ง ซึ่งมีลูกจ้างเกี่ยวข้องจำนวน ๒,๑๔๙ คน เป็นแรงงานชาวเมียนมาร์จำนวน ๑,๙๐๙ คน พบว่านายจ้างดำเนินการที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุและโรคจากการทำงานได้ซึ่งได้แนะนำให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง

๕. ดำเนินโครงการสมุทรสาครโมเดล ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการใช้แรงงานต่างด้าวมาก มีความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานเด็กที่ผิดกฎหมาย จึงดำเนินการแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบ โดยจัดทำแผนงานและการตรวจแรงงานแบบบูรณาการเชิงรุก ออกมาตรการของจังหวัดในการห้ามใช้แรงงานเด็ก และแรงงานบังคับ รวมทั้งจัดประชุมชี้แจงลูกจ้าง นายจ้างในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการป้องกันปัญหาและผลกระทบ

จากการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย โดยออกมาตรการรองรับไม่ให้มีเด็กในสถานประกอบกิจการ และดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียน

๖. การตรวจเรือประมงได้กำหนดพื้นที่เป้าหมาย คือ จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งทำการประมงนอกน่านน้ำ และให้ความสำคัญกับการตรวจคุณสมบัติของผู้ควบคุมเรือ ผู้ควบคุมเครื่องใบทะเบียนเรือไทย และใบอนุญาตให้ใช้เรือ พร้อมกับเพิ่มความถี่ในการออกตรวจจากเดือนละ ๑ ครั้ง เป็นเดือนละ ๒ ครั้งๆ ละ ๓-๕ วัน และได้รับความร่วมมือจากกองทัพเรือจัดเรือลาดตระเวนตรวจค้นเรือประมงต้องสงสัย จำนวน ๔๔๖ เที่ยว รวมทั้งใช้วิธีการตรวจเยี่ยมเรือประมงด้วย จำนวน ๕๖๐ ลำ แต่ไม่พบการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์เช่นกัน

๗. ได้ร่วมมือกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ภายใต้กรอบความร่วมมือในโครงการส่งเสริมสิทธิแรงงานข้ามชาติ (TRIANGLE Project) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงาน ปัญหาแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขปัญหาสภาพการจ้างและสภาพการทำงานในภาคประมงทะเล ให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล โดยมีแผนงานสำคัญในการพัฒนาคู่่มือแนวปฏิบัติการตรวจแรงงานในภาคประมง

๘. ปรับปรุงมาตรฐานและกระบวนการตรวจแรงงาน โดยใช้แบบรายงานตรวจแรงงานของพนักงานตรวจแรงงาน ซึ่งได้พัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของกองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ และกระทรวงแรงงาน

๙. ทุกสถานีตำรวจในพื้นที่ใช้มาตรการป้องปรามตามนโยบายโดยเร่งตรวจอย่างเข้มข้นเดือนละ ๑๕ ครั้ง ในพื้นที่เสี่ยงและกลุ่มเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ข. การป้องกันแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาใหม่ไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

๑. ป้องปรามการลักลอบเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อมิให้เกิดการนำพาแรงงานต่างด้าวซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่ถูกแสวงหาประโยชน์ทั้งจากนายหน้า โดยการหักค่าใช้จ่ายจากนายจ้าง และนายจ้างที่แสวงหาประโยชน์จากการทำงานโดยไม่มีใบอนุญาต มีการปราบปรามการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายเพื่อคัดแยกในห้วงกักก่อนการผลักดัน-ส่งกลับคนต่างด้าวออกไปนอกราชอาณาจักร รวมทั้งสิ้น ๓๙๗,๑๖๗ คน ซึ่งพบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน ๕๗ คน นอกเหนือจากนี้พบพฤติกรรมหลบหนีเข้าเมืองแจ้งที่พักอาศัยอยู่เกิน ๙๐ วัน และอยู่เกินกำหนดอนุญาต ส่วนความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา เป็นการปลอมและใช้เอกสารราชการปลอม และความผิดตามพระราชบัญญัติอื่น ๆ จะเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. การคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จากคนต่างด้าวที่ถูกจับในแต่ละพื้นที่ เพื่อผลักดันส่งกลับ จะได้รับการคัดแยกทั้งจากสถานีตำรวจท้องที่ ด้านตรวจคนเข้าเมือง และ/หรือตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด และจะถูกผลักดันออกทางด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดที่อยู่ติดกับประเทศเมียนมาร์ ลาว และกัมพูชา ซึ่งเป็นภูมิลำเนาของแรงงานต่างด้าว อาทิ จังหวัดระนอง ตาก เชียงราย สระแก้ว

การผลักดัน-ส่งกลับคนต่างด้าวทั้งหมด พบว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศกัมพูชาสูงสุดคิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๔ รองลงมามีภูมิลำเนาในประเทศเมียนมาร์ ร้อยละ ๓๖.๖๕ และมีภูมิลำเนาในลาว ร้อยละ ๑๑.๖๑ ตามลำดับ

๓. การเพิ่มประสิทธิภาพของลุ่มจำนวน ๙๕ คน ในขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ในเบื้องต้น ด้วยการฝึกอบรมลุ่มเพื่อให้ความรู้เรื่องการคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหาย และการคัดแยก โดยแบ่งเป็นกลุ่มภาษาพม่า เขมร และรวมหลายภาษา โดยความร่วมมือจากกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ องค์การช่วยเหลือเด็กแห่งสหราชอาณาจักร องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน และศูนย์การแปลและลุ่มเฉลิมพระเกียรติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. การป้องกันคนไทยไม่ให้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

๑. การป้องกันแรงงานใหม่เสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อในขบวนการค้ามนุษย์ โดยรัฐบาลได้สร้างความร่วมมือระดับรัฐบาลต่อรัฐบาล เรื่องการจ้างและจัดหาแรงงาน กล่าวคือ จัดทำความตกลงแรงงานไทย-อิสราเอล โดยให้องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานเป็นผู้จัดส่งแรงงานไทย ๕,๐๐๐ คน เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยเสียค่าใช้จ่ายคนละไม่เกิน ๗๐,๐๐๐ บาท จากเดิมคนละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท และได้จัดทำร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านแรงงานระหว่างไทยและบังกลาเทศ เพื่อผลักดันให้ประเด็นการจ้างและการจัดหาแรงงานบังกลาเทศเข้าประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยคำนึงถึงการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เป็นสำคัญ

๒. สร้างความตระหนักรู้ของสาธารณะและความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการต่อต้านการค้ามนุษย์ ซึ่งมีหลากหลายรูปแบบสำหรับกลุ่มเป้าหมายแรงงานไทยที่ประสงค์จะไปทำงานต่างประเทศ นายจ้าง/ผู้ประกอบการ และประชาชนทั่วไป กล่าวคือ

๒.๑ กระทรวงการต่างประเทศได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ TRAFCORD (หน่วยงานประสานงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ภาคเหนือตอนบน ประเทศไทย) ในภาคเหนือ และร่วมกับมหาวิทยาลัยขอนแก่นจัดการอบรมแรงงานไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ เพื่อรับทราบข้อเท็จจริง และวิถีชีวิตวัฒนธรรม และสังคมการทำงานในต่างประเทศ และได้สนับสนุนให้สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลไทยในต่างประเทศดำเนินโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ เพื่อคอยเฝ้าระวังและให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก รวมทั้งผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในต่างประเทศ อาทิเช่น สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงบราซิเลีย ประเทศบราซิล สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโรม ประเทศอิตาลี สำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทย ไทเป ไต้หวัน

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการว่าจ้างที่ปรึกษาทางกฎหมายและอาสาสมัครช่วยเหลือภารกิจด้านการค้ามนุษย์ ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงมานามา ประเทศบาห์เรน และสนับสนุนสมาคมไทยในออสเตรเลีย และโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาขบวนการค้ามนุษย์ข้ามชาติของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย รวมทั้งดำเนินโครงการจัดคณะสหวิชาชีพเดินทางไปอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ให้แก่ชุมชนไทยในต่างประเทศ

๒.๒ จัดอบรมเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวน ๑๘,๖๕๑ คน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และร่วมเป็นเครือข่ายในการแจ้งเบาะแสหากพบการใช้แรงงานไม่ถูกต้อง

๒.๓ จัดอบรมนายจ้าง และลูกจ้าง จำนวน ๙,๒๓๙ คน เพื่อสร้างความเข้าใจในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และแรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย

๒.๔ จัดอบรมนายจ้าง ลูกจ้าง จำนวน ๖๕ คน เกี่ยวกับกฎหมายที่ควรรู้

๒.๕ กระทรวงแรงงานและสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยจัดประชุมผู้ประกอบการประเภทลงในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงานตามมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก แรงงานที่ผิดกฎหมาย และการค้ามนุษย์

๒.๖ รมว.รงค. เผยแพร่ให้ความรู้ จัดนิทรรศการ แจกเอกสารเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย จำนวน ๒๒๙,๐๗๕ คน

๒.๗ จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิของแรงงานต่างด้าว ๓ ภาษา ในรูปของแผ่นพับ โปสเตอร์ และชุดนิทรรศการ

๒.๘ รมว.รงค.และจัดงานวันต่อต้านการค้ามนุษย์ประจำปี เพื่อร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งในส่วนกลางและระดับจังหวัดสร้างความตระหนักให้สาธารณชนป้องกันการตกเป็นเหยื่อในกระบวนการค้ามนุษย์

๒.๙ จัดตั้งด่านตรวจคนหางาน และจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบกลุ่มบุคคลที่จะลักลอบไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งเมื่อพบพฤติการณ์การลักลอบจะระงับการเดินทางของคนไทยที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ และประสานจังหวัดที่เป็นภูมิลำเนาของผู้กระงับการเดินทาง เพื่อพบปะ ให้คำแนะนำและประชาสัมพันธ์ป้องกันการหลอกลวง รวมทั้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายผลให้การช่วยเหลือหรือคัดแยกกรณีเข้าข่ายค้ามนุษย์

๒.๑๐ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลไทยทั่วโลก จัดการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภัยจากขบวนการค้ามนุษย์ เพื่อเตือนและสร้างความร่วมมือกับชุมชนไทยในการเฝ้าระวังปัญหา

ด้านการดำเนินคดี

ชั้นพนักงานสอบสวน

๑. สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองได้เพิ่มประสิทธิภาพการคัดแยกผู้เสียหายก่อนผลักดันส่งกลับ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่ถูกส่งตัวมาที่ห้องกักจากสถานีตำรวจท้องที่ และ/หรือที่ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัด โดยโอกาสแรกที่รับตัวเข้าห้องกัก จะทำการคัดแยกโดยใช้แบบการคัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยเปิดโอกาสให้ผู้แทนหน่วยงานราชการ (ทีมสหวิชาชีพ) องค์กรเอกชน เช่น มูลนิธิพิทักษ์สตรี มูลนิธิผู้หญิง สมาคมเยอรมันช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก องค์กรระหว่างประเทศ เช่น องค์กรระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติ องค์กรเมรีโนลล์แห่งประเทศไทย สำนักคาทอลิกสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและผู้ลี้ภัย รวมทั้งเปิดโอกาสให้หน่วยงานอื่น ๆ ได้เยี่ยมชมการคัดแยก

ในขณะเดียวกัน ได้จัดตั้งศูนย์ดูแลเด็ก (Day Care Centre) เพื่อจัดกิจกรรมให้เด็กต่างด้าวขณะที่รอการส่งกลับพร้อมครอบครัว

ภายหลังจากการคัดแยกแล้วพบผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จะนำส่งพนักงานสอบสวนท้องที่ที่เกิดเหตุเพื่อแจ้งความดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ส่วนที่ไม่เป็นผู้เสียหายจะเข้าสู่กระบวนการผลักดันส่งกลับ ตามด่านที่ใกล้ประเทศภูมิลำเนา

๒. เนื่องจากวิธีการค้ามนุษย์มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลง สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้เพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนและทีมสหวิชาชีพในขั้นตอนการคัดแยกผู้เสียหายในพื้นที่เสี่ยง ได้แก่ สงขลา ระนอง ตาก นครศรีธรรมราช สมุทรสาคร หนองคาย ชลบุรี สระแก้ว และ กรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีนโยบายส่งพนักงานสอบสวนที่มีความชำนาญเข้าร่วมคัดแยกผู้เสียหายทุกครั้ง และกำหนดให้สถานีตำรวจทุกแห่ง มอบหมายพนักงานสอบสวนที่ผ่านการฝึกอบรมเป็น “พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีค้ามนุษย์”

๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งให้หัวหน้าสถานีตำรวจทุกสถานี และหัวหน้าหน่วยงานในสังกัด กองบัญชาการตำรวจนครบาล ตำรวจภูธรภาค ๑-๙ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่ผ่านการอบรม “ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑” เมื่อปี ๒๕๕๔ ไปถ่ายทอดโดยจัดอบรมแก่ข้าราชการตำรวจในสังกัดแต่ละหน่วย เป็นจำนวน ๕๖,๔๒๓ คน รวมถึงการสัมมนาข้าราชการตำรวจกองบังคับการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ จำนวน ๓๙๒ นาย

๔. จัดทำคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ซึ่งมีสาระ ประกอบด้วย ๑) การรับแจ้งเหตุ ๒) การตรวจสอบข้อเท็จจริง ๓) การเตรียมเข้าช่วยเหลือ/ตรวจค้น/จับกุม ๔) การเข้าช่วยเหลือ /ตรวจค้น/จับกุม ๕) การคัดแยกผู้เสียหาย ๖) การจับและบันทึกการจับ และ ๗) การสอบสวน ดำเนินคดี รวมทั้งข้อคำนึงและกรณีตัวอย่างในการปฏิบัติคดีค้ามนุษย์

๕. มีคดีพิเศษ จำนวน ๒ คดี ซึ่งได้รับความร่วมมือในการจับกุมทั้งจากฝ่ายปกครองและฝ่ายความมั่นคง

ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์ DSI ร่วมกับ
หน่วยเฉพาะกิจทหารพรานจังหวัด
นราธิวาส กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ
ตามคำร้องเรียนขององค์กรพัฒนาเอกชน
สนธิกำลังกันเข้าตรวจค้นตามหมายศาล
จังหวัดนราธิวาส ที่ร้านคาราโอเกะ ใน
อำเภอสุไหงโก-ลก เพื่อช่วยเหลือผู้เสียหาย
ที่ถูกบังคับค้าประเวณี จำนวน ๒๐ คน
โดยมีพนักงานอัยการร่วมสอบสวนด้วย
และพบเป็นการกระทำผิดนอกราชอาณาจักร
จึงมีการสอบพยานล่องหน้าตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา
๒๓๗ ทวิ และพนักงานอัยการสั่งฟ้อง
ผู้ต้องหา ๘ คน โดยสามารถนำตัวส่งฟ้อง
ได้ ๕ คนที่เหลืออยู่ในระหว่างติดตาม
จับกุม ศาลชั้นต้นพิพากษาจำเลยจำนวน
๒ คน ๗ ละคร ๕๐ ปี ส่วนที่เหลือ ๓ คน
อยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาล

๖. เจ้าหน้าที่ตำรวจและทีมสหวิชาชีพได้ช่วยเหลือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือว่าเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยอาศัยกลไกความร่วมมือตามแนวชายแดนระหว่างไทย-เมียนมาร์ (Border Cooperation on Anti-Trafficking in Persons : BCATIP)

“ผมได้รับโทรศัพท์จากเจ้าหน้าที่ตำรวจเมียนมาร์ขอความร่วมมือให้ตามหาชาวเมียนมาร์คนหนึ่ง ซึ่งญาติบอกว่ามาเป็นกรรมกรที่สี่แยกแห่งหนึ่งในจังหวัดทางใต้ ผมจึงประสานเพื่อนตำรวจในพื้นที่ และขออนุมัติลงไปร่วมตามหาจนพบสถานที่ดังกล่าว ปรากฏว่ามีได้ถูกแสวงหาประโยชน์ตามที่ญาติแจ้ง แต่เป็นผู้ลักลอบเข้าเมืองมาทำงานในไทย และต้องการเปลี่ยนที่ทำงานหรือกลับบ้าน จึงให้ญาติแจ้งทางการเมียนมาร์ให้ความช่วยเหลือโดยด่วน” เจ้าหน้าที่จากจังหวัดเชียงราย

“เราได้รับการประสานจากหน่วยต่อต้านการค้ามนุษย์ อำเภอท่าลี่เหล็ก เมียนมาร์ ซึ่งเป็นกลไกประสานความร่วมมือตามแนวชายแดนว่า แรงงานสัญชาติพม่าถูกกักขัง หน่วงเหนี่ยว ทำงานไม่ได้รับค่าจ้าง และต้องการกลับบ้าน แต่สอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ไม่ใช่คดีค้ามนุษย์ เพราะไม่ได้ถูกกักขังหน่วงเหนี่ยว แต่เป็นคดีความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กระทรวงแรงงานจึงดำเนินการให้แรงงาน ๑๖ คน ได้ค่าจ้างขั้นต่ำในส่วนที่ค้างจ่ายจนครบ และดำเนินคดีกับนายจ้าง

๗. พนักงานสอบสวนจะมีหนังสือส่งตัวผู้เสียหายที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินคดีในฐานะพยานให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายอย่างเหมาะสมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๘. ในระหว่างที่ดำเนินการสอบสวน พนักงานสอบสวนจะรายงานข้อมูลคดีค้ามนุษย์ไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓ (๒) ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งสำนักงาน ปปปง. ได้รับข้อมูลคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์จำนวน ๒๕ เรื่อง และมีการออกคำสั่งมอบหมายพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามคำสั่งของเลขาธิการ ปปปง. จำนวน ๑๘ เรื่อง และคณะกรรมการธุรกรรมมีคำสั่งยึด/อายัดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดจำนวน ๒ เรื่อง มูลค่าทรัพย์สินรวมประมาณ ๓๑,๗๑๕,๑๐๐ บาท

๙. ได้ผลักดันให้ฝ่ายสหรัฐฯ สนับสนุนกิจกรรมต่อต้านการค้ามนุษย์ของประเทศไทย คือ

๙.๑ ความร่วมมือด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ด้านการบังคับใช้กฎหมาย โดยจัดหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการค้ามนุษย์และการหาประโยชน์จากเด็กให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจากประเทศในภูมิภาคอาเซียน

๙.๒ สนับสนุนงบประมาณในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ องค์การตำรวจสากล หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายด้านการตรวจคนเข้าเมือง และศุลกากร เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่กรมสอบสวนคดีพิเศษของไทยกับเจ้าหน้าที่ตำรวจกัมพูชา ให้เป็นผู้มีความรู้ด้านการสืบสวนสอบสวนเทคนิคการสัมภาษณ์และการดูแลผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นพยานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

ชั้นของพนักงานอัยการ

พนักงานอัยการจะรับสำนวนคดีจากพนักงานสอบสวนเพื่อ ๑) พิจารณาสั่งฟ้องต่อศาลหากมีพยานหลักฐานเพียงพอ หรือ ๒) สั่งไม่ฟ้อง หากหลักฐานไม่เพียงพอ หรือพิจารณาแล้วไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือ ๓) สั่งงดการสอบสวน กรณีมีความผิดฐานค้ามนุษย์แต่ไม่รู้ตัวผู้กระทำผิด

นอกจากนี้ ยังได้เพิ่มประสิทธิภาพของพนักงานอัยการ สรุปได้ดังนี้

๑. จัดทำคู่มือการดำเนินคดีค้ามนุษย์สำหรับพนักงานอัยการ โดยมีสาระประกอบด้วย อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์การอาชญากรรมข้ามชาติ กฎหมายและฐานความผิดที่เกี่ยวข้องการสอบสวนคดีค้ามนุษย์ทั้งในประเทศ และข้ามชาติ การตรวจและพิจารณาสำนวนสอบสวน แนวทางในการทำความเข้าใจและออกคำสั่ง การทำคำฟ้องและบรรยายฟ้องคดีค้ามนุษย์ การดำเนินคดีในชั้นศาล รวมทั้งการสืบพยานล่วงหน้า และการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนผู้เสียหาย

๒. อบรม/สัมมนาพนักงานอัยการทั่วประเทศ โดยบรรจุหัวข้อการค้ามนุษย์ไว้ในกรอบอบรมอัยการผู้ช่วยอัยการจังหวัดคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน อัยการจังหวัด อัยการพิเศษฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ชั้นการพิพากษา

มีคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น ๑๕ คดี คงอยู่ในระหว่างการพิจารณาในศาลชั้นต้น ๕๓ คดี ศาลชั้นต้นพิพากษา ๑๐ คดี ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ ๙ คดี และเป็นปีแรกที่มีคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา ๘ คดี โดยกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น อธิบดีศาลยุติธรรมภาคจะให้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดรายงานคดีทุก ๓ เดือน เพื่อติดตามคดีมิให้ล่าช้า

นอกจากนี้ แต่ละศาลได้มีระบบศูนย์นัดความซึ่งจะรวบรวมวันนัดของศาลทั้งหมดไว้ที่ศูนย์เพียงแห่งเดียวภายใต้การกำกับดูแลของผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ศูนย์นัดความจะเป็นผู้ค้นหาวางของศาลและลงนัดให้แก่คู่ความตามคำสั่งของผู้พิพากษา การรวมวันนัดของผู้พิพากษาไว้ที่เดียวกันจะทำให้การนัดความของคู่ความกับศาลทำได้ง่ายขึ้น เพราะคู่ความสามารถนัดในวันว่างของผู้พิพากษาทั้งศาลโดยไม่ถูกจำกัดให้นัดกับองค์คณะที่ทำการชี้สองสถานะเพียงคณะเดียว ทำให้คู่ความมีโอกาสนัดสืบพยานในวันว่างมากขึ้น และอุปสรรคเรื่องวันว่างของผู้พิพากษาแต่ละคนไม่ตรงกับคู่ความจะหมดไป

อย่างไรก็ตาม พบว่าปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในระหว่างการค้ามนุษย์ คือ จำเลยจะไม่มาตามศาลนัด โดยอ้างเหตุผลทางสุขภาพ ทำให้การพิจารณาคดีต้องเลื่อนออกไป และต้องดำเนินการขอนัดใหม่

นอกจากนี้ สำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานสนับสนุนกระบวนการพิพากษาของศาลได้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างภูมิภาคประจำปี ในหัวข้อการแบ่งปันแนววิธีปฏิบัติระหว่างประเทศต้นทาง ประเทศที่ส่งผ่าน และประเทศปลายทาง ในการพิจารณาวินิจฉัยที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง โดยผิดกฎหมาย ซึ่งสำนักงานป้องกันยาเสพติดและปราบปรามอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) เป็นเจ้าภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายและความร่วมมือทางศาลระหว่างประเทศต้นทาง ประเทศที่ส่งผ่าน และประเทศปลายทาง รวมทั้งเป็นการรับมือกับปัญหาค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียกลาง ระหว่างวันที่ ๒๐-๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ณ สาธารณรัฐเติร์กเมนิสถาน

ด้านการคุ้มครองช่วยเหลือ

๑. การช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ

สถานเอกอัครราชทูต/สถานกงสุลไทยในต่างประเทศ จะแจ้งกระทรวงการต่างประเทศ (กรมการกงสุล) เพื่อดำเนินการส่งกลับคนไทยที่คาดว่าจะเป็นผู้เสียหาย โดยกรมการกงสุลจะแจ้งชื่อและกำหนดเวลาเดินทาง ให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ ซึ่งจะร่วมกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เพื่อรอรับและสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม พร้อมแจ้งสิทธิในการเข้ารับการคุ้มครองจากทางราชการ

นอกจากนี้ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐานยังเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือคนไทยที่ตกเป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในประเทศปลายทางกลับประเทศไทย ซึ่งจะแจ้งข้อมูลให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการทราบ สำหรับรายละเอียดจำนวนผู้เสียหายได้รับการส่งกลับ ตามตารางที่ ๘

ตารางที่ ๘ จำนวนผู้เสียหายคนไทยที่ได้รับการส่งกลับปี ๒๕๕๔ และ ๒๕๕๕ จำแนกตามประเทศปลายทาง

ประเทศปลายทาง	รูปแบบ	ปี ๒๕๕๔		ปี ๒๕๕๕	
		หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
๑. ราชอาณาจักรเดนมาร์ก	คำประเวณี	๓	-	๓	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	๓	-
๒. สมาพันธรัฐสวิส	คำประเวณี	๘	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๑	-	-
๓. ญี่ปุ่น	คำประเวณี	๑๐	-	๗	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๑	-	-

ประเทศปลายทาง	รูปแบบ	ปี ๒๕๕๔		ปี ๒๕๕๕	
		หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
๔. มาเลเซีย	ค้าประเวณี	๒	-	๙	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๙	-	-
๕. สาธารณรัฐแอฟริกาใต้	ค้าประเวณี	๑	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๖. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย	ค้าประเวณี	-	-	๗	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	๖	-	-
๗. เขตบริหารพิเศษมาเก๊า	ค้าประเวณี	๒	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๘. บรูไนดารุสซาลัม	ค้าประเวณี	-	-	๖	-
	บังคับใช้แรงงาน	๓	-	-	-
๙. บาห์เรน	ค้าประเวณี	-	-	๑๔	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๑๐. โอมาน	ค้าประเวณี	-	-	๑	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๑๑. สหรัฐอเมริกา	ค้าประเวณี	-	-	๑	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๑๒. อิสราเอล	ค้าประเวณี	-	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	๑
๑๓. อินเดีย	ค้าประเวณี	-	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	๑
๑๔. ฟินแลนด์	ค้าประเวณี	-	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	๒
๑๕. ซาอุดีอาระเบีย	ค้าประเวณี	-	-	๒	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
๑๖. จีน	ค้าประเวณี	-	-	-	-
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	๑

ประเทศปลายทาง	รูปแบบ	ปี ๒๕๕๔		ปี ๒๕๕๕	
		หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
๑๗. เวียดนาม	ค้าประเวณี	-	-	-	๑
	บังคับใช้แรงงาน	-	-	-	-
	รวม	๒๙	๑๗	๕๓	๖
	รวมทั้งสิ้น	๔๖		๕๙	

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ผู้เสียหายคนไทยเหล่านี้ มีเพียงส่วนน้อยที่ประสงค์จะดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะโน้มน้าว ชักจูง และบอกสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้เสียหายพึงจะได้รับ แต่ผู้เสียหายต้องการกลับบ้านและหางานใหม่ ทั้งนี้ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการจะประสานไปยังบ้านพักเด็กและครอบครัว และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดออกเยี่ยมบ้านผู้เสียหายที่จังหวัดภูมิลำเนาต้นทางเพื่อให้ความช่วยเหลือทางสังคม แต่ส่วนใหญ่จะพบว่าผู้เสียหายไม่กลับจังหวัดภูมิลำเนาแต่จะไปที่อื่นเพื่อหางานทำต่อไป

ปัญหาสำคัญในการช่วยเหลือคนไทยในประเทศปลายทาง คือ ญาติไม่สามารถให้ที่อยู่หรือหมายเลขโทรศัพท์ได้ จึงต้องอาศัยชุมชนไทยในประเทศต่าง ๆ ช่วยสืบค้นข้อมูลที่ทำงาน และประการสำคัญคนไทยที่ถูกหลอกจะไม่ตระหนักถึงภัยของการค้ามนุษย์ ต้องการเสี่ยงโชคและต้องการรายได้ที่มากกว่า

๒. การคุ้มครองช่วยเหลือผู้เสียหายเกิดเหตุในประเทศไทย

๒.๑ ผู้ที่คาดว่าจะเป็นผู้เสียหาย/ผู้ได้รับการช่วยเหลือจะได้รับการคัดแยก และสอบข้อเท็จจริงจากพนักงานสอบสวน และทีมสหวิชาชีพ เมื่อพนักงานสอบสวนมีความเห็นว่าเป็นผู้เสียหายแล้วจะส่งไปยังหน่วยงานหลักในการคุ้มครองช่วยเหลือ ๙ แห่ง ซึ่งมีสำหรับหญิง ชาย ครอบครัว และเด็กอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี เพื่อให้บริการทางสังคม การฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ สุขภาพอนามัย การฝึกอาชีพ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย เช่น การเรียกค่าชดเชยจากนายจ้าง รวมทั้งดำเนินการส่งกลับประเทศต้นทางและดำเนินการคืนสู่สังคม

“ผมจะต้องประสานงานกับนายจ้างหรือผู้ประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียงสถานคุ้มครอง เพื่อสะดวกในการไปรับ-ส่งผู้เสียหายและหางานมาให้เลือก โดยจะได้ค่าแรงขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด พร้อมกับดำเนินการขอบัตรประจำตัวสำหรับผู้เสียหายต่างคำวเพื่อนำไปขอใบอนุญาตทำงาน ในขณะที่นายหน้าจะข่มขู่เจ้าหน้าที่และพยายามเข้าถึงตัวผู้เสียหายเพื่อพาออกจากสถานคุ้มครอง”

๒.๒ ดำเนินการผ่อนผันให้ผู้เสียหายอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และได้รับอนุญาตให้ทำงานเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายได้ กระทรวงมหาดไทยได้ออกประกาศ เรื่องการอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ สำหรับผู้เสียหายจากการกระทำผิดฐานค้ามนุษย์ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ (ภายใต้พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒) พร้อมกันนี้ได้ออกเลขประจำตัวบัตรประชาชนให้ผู้เสียหายที่เป็นคนต่างด้าวในสถานคุ้มครอง โดยเพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ก ของบ้านเลขที่ของสถานคุ้มครอง) เพื่อให้การคุ้มครองเป็นราย ๆ และสามารถขอใบอนุญาตทำงานจากกระทรวงแรงงาน ตามตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ จำนวนผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษจำแนกตามสัญชาติ

ปี	สัญชาติ				รวม
	เมียนมาร์	กัมพูชา	ลาว	จีน	
๒๕๕๔	๗	-	-	๑	๘
๒๕๕๕	๖๔	๒	๔๑	-	๑๐๗

ที่มา : สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

๒.๓ ความช่วยเหลือทางกฎหมาย การดำเนินการเรียกร้องสิทธิค่าชดเชย ค่าสินไหมทดแทน และการประสานให้ผู้เสียหายออกไปทำงานนอกสถานคุ้มครอง โดยจะมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ เช่น ระหว่างสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดชลบุรี กับสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพ (ชาย) จังหวัดปทุมธานี ในการรับคำร้องและสอบข้อเท็จจริง และดำเนินการเรียกค่าจ้างค้างจ่ายให้แก่ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ในอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ จำนวน ๑๔ คน เป็นเงิน ๘๙,๒๒๙ บาท ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่จะไม่แจ้งข้อกล่าวหาการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาต แต่จะให้ความช่วยเหลือทางสังคม และในบางกรณีเมื่อผู้เสียหายมีเงินเก็บจากการทำงานนอกสถานคุ้มครองจะไม่ประสงค์อยู่ในสถานคุ้มครอง

๒.๔ ดำเนินการเรียกร้องสิทธิให้แก่ลูกจ้างที่เป็นผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ จำนวน ๑๖ คน จากกิจการประมงที่จังหวัดชลบุรี และลูกจ้างจากกิจการเกษตร (ดูแลสวน)

๒.๕ การส่งกลับและคืนสู่สังคม ได้จัดประชุมกับคณะทำงานของประเทศต้นทาง (case management meeting) เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการคุ้มครองผู้เสียหาย ความก้าวหน้าในการพิสูจน์สัญชาติ และ/หรือ การติดตามหาครอบครัว

ตารางที่ ๑๐ จำนวนผู้เสียหายในสถานคุ้มครองปี ๒๕๕๕ จำแนกตามสัญชาติ และรอกการส่งกลับ

สัญชาติ	ประเภทการจำหน่าย				รอกการส่งกลับ	
	ส่งกลับ ภูมิลำเนา	ส่งต่อไป หน่วยงานอื่น	หลบหนี	เสียชีวิต	รอก ดำเนินคดี	รอกการ ตอบรับ จากประเทศ ต้นทาง
ไทย	๘๘	๑๓	๖	-	๒๑	-
กัมพูชา	๖	๙	๓	-	๑๔	๑๑
ลาว	๖๕	๑๓	๑๒	-	๑๐	๕
เมียนมาร์	๑๐๑	๖	๓๙	-	๑๔	-
ไม่ระบุสัญชาติ	-	-	-	-	๑	-
อื่น ๆ	๑๑	-	-	-	-	-
รวม	๒๗๑	๔๑	๖๐	-	๖๐	๑๖

ที่มา : กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ด้านการพัฒนาโยบายและการขับเคลื่อน

๑. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ เห็นชอบข้อเสนอ แนวทาง มาตรการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในรูปแบบแรงงานประมง ซึ่งประกอบด้วยการปรับปรุงกฎ ระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการทำประมงไทย เช่น ปรับปรุงกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๒ เพื่อให้ใช้บังคับแก่แรงงานประมงทะเลที่มีลูกจ้างน้อยกว่า ๒๐ คน รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ประสานแรงงานประมงนําร่อง จำนวน ๗ ศูนย์ เพื่อสกัดกั้นและจัดขบวนการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ระยอง ตราด ชุมพร สงขลา ระนอง และสตูล โดยสมาคมประมงแห่งประเทศไทยจะรับผิดชอบในการบริหารศูนย์ประสานแรงงานประมงร่วมกับสมาคมท้องถิ่น และองค์การเอกชน สำหรับภาครัฐจะรับผิดชอบสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ประสานแรงงานประมงจังหวัดนําร่อง ในรูปแบบของคณะอนุกรรมการระดับชาติ ซึ่งมีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน

๒. คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ... เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งได้มีการนำเสนอรัฐสภาเพื่อให้ความเห็นชอบตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๙๐ ทั้งนี้ เมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ดังกล่าวมีผลบังคับใช้แล้ว กระทรวงการต่างประเทศจึงจะสามารถดำเนินการให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติฯ ได้

๓. คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ได้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องเพื่อเร่งรัดและติดตามให้เกิดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์อย่างยั่งยืน

๔. กระทรวงมหาดไทยได้เพิ่มชื่อในทะเบียนประวัติ (ท.ร.๓๘ ก) ให้ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ที่อยู่ในสถานคุ้มครองซึ่งนำไปสู่การออกใบอนุญาตทำงานชั่วคราว เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้เสียหายให้สามารถทำงานนอกสถานคุ้มครองได้ในระหว่างการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ ตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๕. ปรับปรุงกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕) เกี่ยวกับการขยายความคุ้มครองลูกจ้างทำงานในบ้าน ซึ่งมีประเด็นสำคัญคือ ห้ามนายจ้างจ้างเด็กอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี จัดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี วันหยุดพักผ่อนประจำปี สิทธิในการลาป่วยและได้รับค่าจ้างในวันหยุดดังกล่าว รวมทั้งค่าจ้างในวันลาป่วยไม่เกินปีละ ๓๐ วันทำงาน

๖. ให้ความสำคัญกับการป้องกันแรงงานเด็กที่ทำงานอันตรายซึ่งถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้าย ตามอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ฉบับที่ ๑๘๒

๗. สร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย-ลาว ไทย-เมียนมาร์ ไทย-กัมพูชา และ ไทย-เวียดนาม เพื่อดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามแผนปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงที่ได้ลงนามร่วมกัน จัดทำรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ รวมทั้งมาตรฐานแนวทางการปฏิบัติร่วมกัน

๘. ในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๕ ประเทศสมาชิกอาเซียนเห็นชอบร่วมกันที่จะจัดทำ Regional Plan of Action to Combat Trafficking in Persons ตามข้อเสนอของประเทศไทยและสิงคโปร์ ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการค้ามนุษย์ อีกทั้งเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับโลกว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (UN Global Plan of Action to Combat Trafficking in Persons)

๙. เร่งรัดให้มีการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในระดับพื้นที่ โดยใช้ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์จังหวัดเป็นกลไกสำคัญในการคุ้มครอง ช่วยเหลือ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ โดยร่วมมือกับบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด รวมทั้งทีมสหวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการพัฒนาและบริหารข้อมูล

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการศึกษาและวิจัยระบบฐานข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาและวิเคราะห์วิธีการเก็บข้อมูลในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของส่วนราชการและเอกชนที่เกี่ยวข้องที่อยู่ในปัจจุบัน ๒) บ่งชี้สาระข้อมูลที่ต้องการเก็บและนำไปใช้ และ ๓) เสนอแนะรูปแบบการเก็บและการประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บและการใช้ข้อมูล ตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์เพื่อติดตามการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดย

จะมีระบบการเก็บและประมวลผลทั้ง ๑) ข้อมูลสารสนเทศด้านการดำเนินคดี และ ๒) ข้อมูลสารสนเทศด้านการคุ้มครองผู้เสียหายและด้านสังคม และ ๓) ข้อมูลสารสนเทศด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับกรอบแนวทางในการศึกษา ได้ใช้หลักผู้เสียหายเป็นศูนย์กลาง (victim centre) หลักการมีส่วนร่วม (participatory approach) และหลักสิทธิมนุษยชน (human rights) เพื่อศึกษาตั้งแต่วิธีการเก็บวิธีการใช้ และระบบข้อมูลที่มีอยู่ ด้วยการศึกษาลึก สัมภาษณ์แนวดิ่งและแนวราบ กล่าวคือ ในหน่วยงานเดียวกันจะสัมภาษณ์ทั้งผู้ปฏิบัติถึงผู้บริหาร เช่น ด้านการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งประกอบด้วย การเก็บข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (เจ้าหน้าที่สืบสวน พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่บันทึกคดี และผู้บริหาร) ระดับสถานีตำรวจ ระดับตำรวจภูธรจังหวัด ระดับตำรวจภูธรภาค และศูนย์พิทักษ์เด็ก สตรี ครอบครัว และการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ (ศพดส.ตร.) ระบบการเก็บข้อมูลของอัยการ ตั้งแต่ระดับสำนักงานอัยการจังหวัด สำนักงานอัยการภาค สำนักงานต่างประเทศ (ศูนย์ต่อต้านการค้ามนุษย์) ระบบข้อมูลของศาล ตั้งแต่สำนักงานศาลยุติธรรมจังหวัด สำนักงานศาลยุติธรรม (สำนักแผนงานและงบประมาณ) ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือและด้านสังคม ตั้งแต่บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด หน่วยงานหลักในการคุ้มครองช่วยเหลือ ทั้ง ๙ แห่ง และสำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และเด็ก ของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

ส่วนในแนวราบได้สัมภาษณ์และศึกษาระบบข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ และองค์กรเอกชนในระดับพื้นที่ทุกภาค และระดับส่วนกลาง รวมทั้งมีการประชุมปรึกษาหารือ (thematic forums) กับกลุ่มต่าง ๆ เพื่อปรึกษาหารือ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ความต้องการข้อมูล และข้อเสนอแนะที่มีผลในการปฏิบัติ อาทิ กลุ่มระบบข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กลุ่มระบบข้อมูลของสำนักงานอัยการสูงสุด กลุ่มระบบข้อมูลการคุ้มครองช่วยเหลือกลุ่มองค์กรเอกชน รวมทั้งประชุมประชาพิจารณ์หน่วยงานเครือข่ายต่อต้านการค้ามนุษย์ทั้งภาคราชการและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนวิธีการเก็บและใช้ข้อมูลร่วมกัน การสร้างความชัดเจนร่วมกันในการเก็บและประสานข้อมูลเพื่อการประมวลผลระดับมหภาค และการเสนอแนะจุดศูนย์รวมข้อมูลด้านต่าง ๆ โดยการประชุมแต่ละแบบจะจัดเป็นระยะเพื่อให้ได้ความร่วมมือในการจัดระบบการเก็บและใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และแม่นยำ

สำหรับผลการศึกษาวิจัยจะสำเร็จสมบูรณ์ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ พร้อมข้อเสนอแนะที่สามารถดำเนินการได้ อาทิ หน่วยงานรับผิดชอบเป็นจุดศูนย์รวม รูปแบบการประสานข้อมูล ระบบฐานข้อมูลด้านการค้ามนุษย์ คู่มือการจัดเก็บและวิธีการบันทึกระบบข้อมูลด้านการค้ามนุษย์ รวมทั้งหลักสูตรและการอบรมผู้เก็บและบันทึกข้อมูล

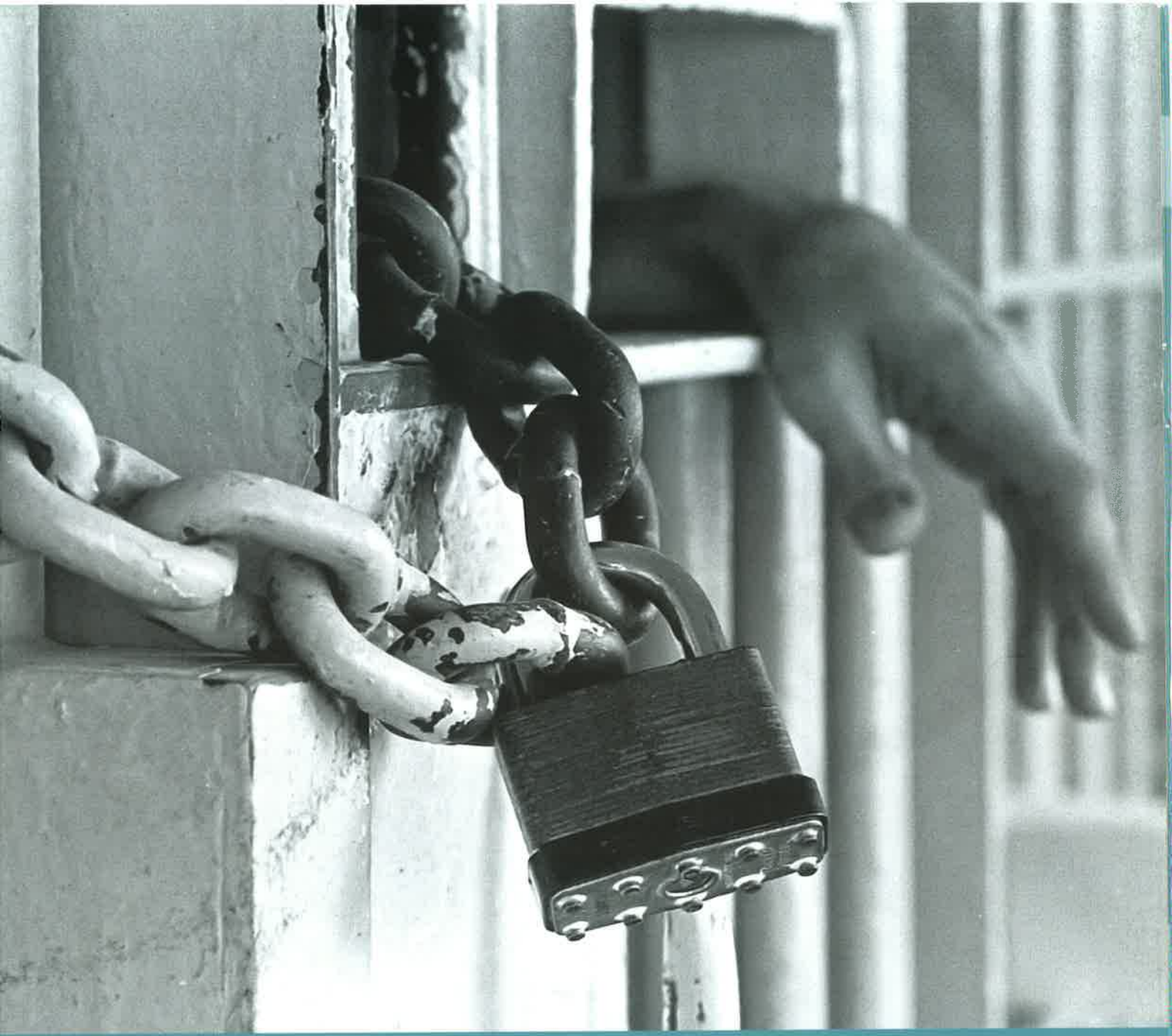

แนวทางการดำเนินงานต่อไป

ประเทศไทยมีความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ เพื่อสกัดกั้นขบวนการค้ามนุษย์และเพิ่มความร่วมมือกับผู้เสียหายในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด ดังนั้น จึงมีแนวทางดำเนินงานต่อไป ดังนี้

๑. เร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในรูปแบบประมง
๒. เสริมสร้างศักยภาพการบังคับใช้กฎหมายและความเชี่ยวชาญในการดำเนินคดีให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๓. เพิ่มประสิทธิภาพในการสืบสวนสอบสวน ขยายผลปราบปรามและจับกุมขบวนการค้ามนุษย์
๔. เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดบริการทางสังคม รวมทั้งพัฒนากระบวนการส่งกลับและการคืนสู่สังคม
๕. เสริมสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังจากทุกภาคส่วนและในทุกระดับเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ
๖. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อกำหนดมาตรการและวิธีการในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ให้ทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต
๗. พัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๒๕๔๓๓๘๑ โทรสาร ๐๒-๒๕๔๕๖๔๓ E-mail: focal.trafficking@gmail.com